

Рішення
Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти
від 21 червня 2022 р. про історико-культурну складову освітнього
процесу

Нині українська вища освіта довела свою спроможність бути вагомим світоглядотворчим чинником, адже український народ показав високу самосвідомість в умовах навалної агресії російських загарбників.

Новий етап кривавої війни росії проти Української держави привернув увагу суспільства до гострої необхідності піднесення ролі історико-культурної складової на всіх рівнях вищої освіти. Стало остаточно зрозуміло, що минуле, сучасне й майбутнє нероздільні. Ідеологічним підґрунтям російської агресії є нав'язування фальсифікованих псевдонаукових історичних постулатів, що спираються на імперську концепцію «одного народу». Отже, вивчення історичного минулого українського народу, передусім його багатовікової боротьби за волю та власну ідентичність, розуміння вражаючих культурних здобутків набуває сьогодні ще більшої актуальності. У 2019 р. Національне агентство вже наголошувало на важливості гуманітарної складової вищої освіти, про що ухвалило відповідне рішення (протокол №16 від 26.11.2019 р. <https://cutt.ly/YKSPTvR>).

Століттями росія фальшувала українську історію, прагнучи нівелювати наші перемоги та здобутки. У ці дні відбувається відкритий геноцид українського народу, демонстративне руйнування шкіл, університетів, що підтверджує світоглядне дикунство північного сусіда. Тож маємо гідно відповідати на ці виклики. Наша зброя – освіта, яка без потужної історико-культурної складової не може виховати громадянина і патріота.

У зв'язку з викладеним вище Національне агентство наголошує на тому, що, відповідно до частини 5 ст. 1 Закону України «Про вищу освіту», вища освіта в Україні є сукупністю не лише «систематизованих знань, умінь і практичних навичок», а й «способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей». Саме вивчення історії та культури власного народу в поєднанні з вивченням інших засадничих гуманітарних та соціальних наук формують громадянську ідентичність і патріотизм. Національне агентство акцентує увагу на необхідності посилення історико-культурного компоненту як обов'язкової складової вищої освіти.

Університетська автономія не є релевантним обґрунтуванням для відмови від відповідних освітніх компонентів або для їх перенесення до вибіркового дисциплін. Заклад вищої освіти несе відповідальність за якість власних освітніх програм та моральний обов'язок формувати патріота своєї країни. Йдеться не лише про фахову підготовку, але й про всебічний гармонійний розвиток особистості здобувачів вищої освіти, їхню громадянську позицію і патріотизм, тобто виконання світоглядних завдань вищої освіти.

У закладах вищої освіти історія і культура України мають вивчатися на порівняно вищому рівні і в глобальному вимірі, аналізуючи закономірності, наслідки та значення історико-культурних явищ та процесів в Україні, вписуючи їх у європейський і світовий контекст.

Вивчення історико-культурних процесів має забезпечувати такі програмні результати навчання, щоб здобувач вищої освіти був готовий самостійно визначати закономірності і аналізувати суспільні процеси, що відбувалися у минулому та відбуваються нині, розуміти їх зв'язки та проводити історичні паралелі.

Підтримуючи можливості університетської автономії, Національне агентство наголошує, що заклади вищої освіти мають право самостійно визначати форми і методи викладання історико-культурних дисциплін, проте залишає за собою консультативний моніторинг та зовнішнє оцінювання якості забезпечення відповідної складової в освітніх програмах.

Голова

Андрій БУТЕНКО